

Till
Klimat- och näringslivsdepartementet

Datum
2025-02-05

Ert diarienummer
KN2024/01912

Diarienummer
KS-2025-00102

**Yttrande över Klimat- och näringslivsdepartementet remiss:
Kärnkraftsprövningsutredningens delbetänkande Ny kärnkraft i Sverige – effektivare
tillståndsprovning och ändamålsenliga avgifter (SOU 2025:7)**

Sammanfattande inställning

Förslaget gällande etableringar av nya reaktorer bedöms inte ha någon negativ inverkan på det kommunala självstyret, förutsatt att kommunfullmäktige och i förekommande fall kommunstyrelsen och byggnadsnämnden fortsatt har ett inflytande i frågan om en anläggning ska få etableras i kommunen eller i en grannkommun. I utredningen föreslås att kommunen inte behöver tillstyrka ett principbeslut för etablering av mellan- och slutförvaring av avfall. Detta ser förvaltningen som en stor brist i förslaget och att det kommunala självstyret därmed blir ifrågasatt. Förvaltningen ser också att förslaget kommer att innebära stora konsekvenser för kommunerna vad gäller behov av resurser och kompetens för att hantera provningar av ny kärnkraft.

Kommunens inställning i detalj

Fördelar med förslaget

Kommunerna blir tidigt involverade i processen och får möjlighet att påverka och förbereda sig för kärnkraftsprojekt i ett tidigare skede genom principbeslut. Kommunen behöver tillstyrka lokaliseringen för att regeringen ska kunna fatta det inledande principbeslutet.

Den föreslagna förberedande dialogen kan ge kommunerna bättre insikt i kommande projekt och deras påverkan, vilket underlättar planering och beslutsfattande.

En effektivare process gör uppdelning tydligare mellan de olika provningarna enligt Miljöbalken och Kärntekniklagen vilket kan leda till mer effektiv hantering av miljö- och säkerhetsfrågor, vilket är viktigt för kommunernas invånare.

Utmaningar med förslaget

Kommuner med mindre reaktorer eller ny teknik kan dra nytta av lägre avgifter, vilket kan göra det mer ekonomiskt attraktivt att etablera kärnkraftsanläggningar vilket kan gynna den kommun där anläggningarna placeras. Detta kan leda till ökad lokal investering och fler arbetstillfällen samtidigt som det får den motsatta effekten i de kommuner som inte har etableringar.

Även om inte kommunens myndigheter rent formellt lämnar tillstånd eller har tillsyn kommer sannolikt kommunerna att behöva avsätta resurser för att stötta tillståndsgivande myndigheter med lokal information. Detaljplan- och bygglovsprocessen kommer även fortsättningsvis att hanteras av kommunen vilket också kräver resursförstärkningar.

Trots effektivare processer kvarstår miljörisker och säkerhetsfrågor som kommunerna måste hantera, vilket kan skapa oro bland invånarna. Kommunerna kommer därmed också att behöva hantera en lokal opinion oavsett om den är för eller emot. Kommunen ser därför att tillstyrkandet av regeringens principbeslut även bör omfatta grannkommuner om anläggningarna placeras nära den egna kommunen.

Västra Götalandsregionen har den 19 december 2024 sammanställt underlaget: [Kärnkraft kunskapsunderlag](#), som bland bygger på intervjuer av de tre energibolag som i dag driver kärnkraft i Sverige: Vattenfall, Fortum och Uniper. I detta underlag anges bland annat att varje potentiell plats för ny kärnkraft behöver utrymme för fler reaktorer. För att uppnå lönsamhet uppskattas den minsta installerade effekten vara åtminstone 2-5 SMR-reaktorer (600-1 000 MW). Därför bedöms konceptet med enstaka, små, utspridda reaktorer inte ingå i dagens planer.

En konsekvens av förslaget som kommunen vill belysa är att områden som tidigare enligt kap. 3 och 4 i miljöbalken varit undantagna för utveckling kan nu med förslaget ianspråkta efter regeringens principbeslut. De områden som hittills kunnat skyddas enligt kap 3 och 4 i miljöbalken är exempelvis ekologiskt känsliga mark- och vattenområden, jord- och skogsbruk av nationell betydelse, områden med betydelse för natur- eller kulturvärden där grönområden nära tätorter ingår samt ovanstående kopplade till riksintressen.

Behovet av lönsamhet och därmed att infrastruktur finns kopplad till anläggningen gör att dessa att bör ligga nära våra tätorter där energibehovet är som störst. I annat fall uppstår samma problematik som för havsbaserad vindkraft att de blir svårt med lönsamheten för projekten kopplade till behoven av anslutande nät. Utmaningen vad gäller lokaliseringen blir därmed att hitta en tätortsnära placering där det samtidigt kan placeras ett flertal reaktorer.

Kommentarer utifrån kommunens roll som prövnings- och tillsynsmyndighet

Även grannkommuner kan beröras av en ny anläggning varför prövningsprocessen även bör omfatta dessa. Konsekvensbeskrivningen för tillståndsprövningen är ofullständig i förslaget avseende bland annat plan- och bygglagens ansvarsområde. Det föreligger ett omfattande ansvar att rättssäkert utreda plan- och lovärenden under samrådsskede, planprocessen, byggskedet och även under hela anläggningens livslängd avseende exempelvis tillsyn och säkerhet.

Tillståndsprövningsprocessen omfattar ett stort antal, omfattande, lagstiftningar som kräver svåra överväganden. Det kommer därmed krävas extra finansiering för kommunens lovprövning. Det kommer även ställas höga krav på övergripande planering, övning, riskanalys av samhällsviktiga verksamheter vid en eventuell olycka eller motsvarande vilket kräver resurser, även om anläggningen är placerad i en

grannkommun. I detta sammanhang kan också krävas en utökad planeringszon för samordning, beredskap, skyddsutrustning, evakuering etc.

Frågan om dricksvattenkontroll är mycket viktig främst analys av joniserad strålning i dricksvatten. Inrättande av en ny kärnkraft i Kungsbacka eller i en grannkommun kan medföra att fler vattenverk/vattentäkter omfattas av särskilda regler avseende provtagning och analysering av strålning. Dessutom kan kommunen behöva ta fram särskilda förfaranden avseende säkrande av hushållsvatten. Behovet av finansiering som täcker kommunens kostnader för alla delar i processen är därmed ytterst viktig.

Kungsbacka kommun

Lisa Andersson
Kommunstyrelsens ordförande

Patrik Johansson
Kommunsekreterare